

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Δραγατσανίου 8
Ταχ. Κώδικας: 10559 – Αθήνα
Πληροφορίες: Σταυρούλα Σπυροπούλου
Τηλέφωνο : 2144055242
e-mail: tmima.nomothetikou@minscfa.gov.gr
s.spyropoulou@minscfa.gov.gr

ΠΡΟΣ

Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου-Τμήμα Ερωτήσεων και
Αιτήσεων Καταθέσεως Εγγράφων

Κοιν.:

Πολιτική Γραμματεία
Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και
Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Δημογραφική κατάρρευση σε δήμους της χώρας - Δραματική υπεροχή θανάτων έναντι γεννήσεων.

ΣΧΕΤ: Η υπ' αριθμ.4226/30.03.2026 Ερώτηση

Σε απάντηση της εν θέματι Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, σας ενημερώνουμε ως εξής:

Η διαχείριση των δημογραφικών προκλήσεων επιβάλλει, μεταξύ άλλων, την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης δημογραφικής πολιτικής, με σαφείς στόχους, συγκεκριμένα μέτρα και επαρκείς πόρους. Το πεδίο της εν λόγω πολιτικής δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε ενέργειες που στοχεύουν στην τροποποίηση των δημογραφικών τάσεων, αλλά περιλαμβάνει και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεών τους. Άλλωστε, η δημογραφική πολιτική δεν αποτελεί μια απλή συλλογή διάσπαρτων μέτρων, αλλά ένα συνεκτικό σύνολο δράσεων που στοχεύουν στη διευκόλυνση της κοινωνικής προσαρμογής στις εξελισσόμενες δημογραφικές συνθήκες.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δημογραφικές προκλήσεις, το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας έχει εκπονήσει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος, το οποίο παρουσιάστηκε στις αρχές Οκτωβρίου του 2024 στο Υπουργικό Συμβούλιο και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Δημογραφικό, με ορίζοντα δεκαετίας (έως το 2035), δεν περιορίζεται στην προσπάθεια ανάκαμψης των γεννήσεων, αλλά προσβλέπει στη συνολική διαχείριση των επιπτώσεων της αλλαγής που έχει επέλθει στην ηλικιακή δομή του πληθυσμού. Το ΕΣΔ εδράζεται σε 5 βασικούς άξονες:

1. Στην ενίσχυση των γεννήσεων και την ταυτόχρονη στήριξη της οικογένειας
2. Στην ενίσχυση της απασχόλησης

3. Στη διαχείριση της μακροζωίας - γήρανσης
4. Στην τοπική ανάπτυξη και την προώθηση της καινοτομίας
5. Στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών.

Οι ως άνω αναφερόμενοι άξονες είναι εναρμονισμένοι με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τις προτεραιότητες και τις καλές πρακτικές που προτείνονται από διεθνείς οργανισμούς. Οι άξονες καταλήγουν σε περισσότερες από 100 δράσεις συνολικής δαπάνης 20 δισ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που έχουν ληφθεί ήδη από το 2019, οι οποίες αφορούν σε όλες τις ηλικιακές ομάδες του πληθυσμού.

Η υλοποίηση των δράσεων του ΕΣΔ για το Δημογραφικό καθιστά αναγκαία τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων Υπουργείων. Μέσω αυτού, επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την οικογένεια και το παιδί, το οποίο θα σέβεται τις επιθυμίες, θα παρέχει επιλογές, θα προσφέρει εναλλακτικές λύσεις και θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών. Απώτερος στόχος αποτελεί η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου, μέσω του συστηματικού σχεδιασμού, του αποτελεσματικού συντονισμού και της διαρκούς αξιολόγησης δράσεων που αφορούν το σύνολο των πολιτών σε όλο το κύκλο της ζωής τους.

Πέραν των ανωτέρω, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό άξονα της κοινωνικής πολιτικής η στήριξη των οικογενειών, είτε μέσω οικονομικής ενίσχυσης, είτε μέσω της παροχής υπηρεσιών και διευκόλυνσης της πρόσβασης σε αυτές. Ειδικότερα:

1. Επίδομα Παιδιού

Σύμφωνα με το άρθρο 214 του ν. 4512/2018 (ΦΕΚ Α' 5), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν.4756/2020(Α'33), αναμορφώθηκε το καθεστώς για τα οικογενειακά επιδόματα με την αντικατάστασή τους από ένα ενιαίο επίδομα παιδιού, το οποίο χορηγείται λαμβάνοντας υπόψη:

- α) τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων,
- β) το ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα και
- γ) την αντίστοιχη εισοδηματική κατηγορία κάθε οικογένειας.

Η διαδικασία της χορήγησης του επιδόματος παιδιού, καθορίστηκε με την αρ.Γ.Π.οικ.Δ22/11/2705/58/2018 (Β' 57) απόφαση, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Συνεπώς, το ύψος της εν λόγω παροχής προσδιορίζεται από τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, με σκοπό την στοχευμένη ενίσχυση οικογενειών που αντιμετωπίζουν αυξημένες ανάγκες.

2. Επίδομα Γέννησης

Το επίδομα γέννησης παρέχεται για κάθε νεογέννητο παιδί στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 4659/2020 (ΦΕΚ Α' 21), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 10 του ν. 4756/2020 (ΦΕΚ Α' 235) και τα άρθρα 29, 30 και 32 του ν. 5092/2024 (ΦΕΚ Α' 33). Η διαδικασία για τη χορήγηση του επιδόματος

καθορίστηκε με την αρ.Δ11/οι.8523/236/20(490/Β') Κ.Υ.Α., όπως ισχύει. Για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των εξαρτώμενων τέκνων, όπως αυτός διαμορφώνεται μετά την γέννηση του τέκνου, με αποτέλεσμα το ύψος αυτού του ποσού να διαμορφώνεται ως εξής:

- α) 2.400,00 € για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο
- β) 2.700,00 € για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο
- γ) 3.000,00 € για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και
- δ) 3.500,00 € για το τέταρτο και κάθε επόμενο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο.

Το επίδομα γέννησης καταβάλλεται αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 2023 στα πρόσωπα που κατέστησαν δικαιούχοι, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 4659/2020, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 29 του ν. 5092/2024 και σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν.5092/2024. Η αύξηση ισχύει αναδρομικά για τα παιδιά που γεννήθηκαν από 1-1-2023.

3. Οικονομική ενίσχυση οικογενειών Ορεινών και Μειονεκτικών Περιοχών

Προς την περαιτέρω υποστήριξη των οικογενειών που διαβιούν σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, παρέχεται οικονομική ενίσχυση, η οποία θεσμοθετήθηκε δυνάμει του ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110). Η εν λόγω παροχή αποσκοπεί στη στήριξη των νοικοκυριών και των οποίων το ετήσιο εισόδημα κρίνεται ιδιαίτερα χαμηλό, το οποίο δεν υπερβαίνει το χρηματικό όριο των 4.700 ευρώ ανά έτος. Το ακριβές ύψος της παροχής αυτής διαμορφώνεται ως εξής:

- εξακόσια (600,00) ευρώ, για ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 3.000 ευρώ
- τριακόσια (300,00) ευρώ, για ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 3.000 έως 4700 ευρώ.

Το επίδομα καταβάλλεται εφάπαξ κατ' έτος στους δικαιούχους από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α. και η χρηματοδότηση βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό. Απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, συμπεριλαμβανομένης και της Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης, ενώ δεν προσμετράται στο συνολικό, πραγματικό ή τεκμαρτό, οικογενειακό εισόδημα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 της αριθ. Δ11/οικ. 28711/1021/2020 Κ.Υ.Α. (Β' 2882) «...Ως μειονεκτικές περιοχές για τη χορήγηση της εισοδηματικής ενίσχυσης από το έτος 2020 και εντεύθεν νοούνται οι περιοχές με σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα και οι περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα κατά την έννοια των παρ. 3 και 4, αντίστοιχα, του άρθρου 32 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, όπως αυτές καθορίστηκαν στα σχετικά Παραρτήματα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας...».

4. Πρόγραμμα οικονομικής στήριξης οικογενειών για την πρόσβαση βρεφών και νηπίων σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής και φροντίδας, και πρόσβασης σε υπηρεσίες δημιουργικής

απασχόλησης.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 104 του Νόμου 4941/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' 113) «Πρόσβαση παιδιών προσχολικής ηλικίας, βρεφών και νηπίων, σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής και φροντίδας, πρόσβαση παιδιών, εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης», θεσπίστηκε πρόγραμμα οικονομικής στήριξης οικογενειών, για την πρόσβαση βρεφών και νηπίων σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής και φροντίδας, καθώς και την πρόσβαση παιδιών, εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, με την εφαρμογή σύγχρονων παιδαγωγικών πρακτικών και δραστηριοτήτων, εκτός σχολικού ωραρίου.

Δικαιούχος υλοποίησης του προγράμματος ορίστηκε η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΕΤΑΑ ΑΕ). Η απαιτούμενη χρηματοδότηση διασφαλίζεται από ενωσιακούς πόρους, προερχόμενους από τα συγχρηματοδοτούμενα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 - 2027, καθώς και από Εθνικούς Πόρους.

Επιπρόσθετα από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, προβλέπεται η διάθεση κονδυλίων για την υλοποίηση του Προγράμματος. Ειδικότερα, για τη χρονική περίοδο 2025-2026, η οποία αντιστοιχεί στον πρώτο κύκλο υλοποίησης, το διατιθέμενο ποσό ανέρχεται σε 153.872.479€. Αντιστοίχως, για τη χρονική περίοδο 2026-2027, που αποτελεί τον δεύτερο κύκλο του Προγράμματος, το προβλεπόμενο ποσό ορίζεται σε 158.872.479€.

Για την ίδια περίοδο (2025-2027), με την αριθ. 134947/2025 (Β' 4127) ΚΥΑ, όπως ισχύει, καθορίζονται οι κατηγορίες των ωφελούμενων, τα κριτήρια επιλογής, η διαδικασία υλοποίησης, η δυνατότητα επέκτασής τους, καθώς και κάθε λεπτομέρεια.

Επιπροσθέτως, δυνάμει της υπ' αριθμ. 15670/22-10-2025 (ΦΕΚ Β' 5646) τροποποίησης της υπό στοιχεία 134947/2025 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, το άρθρο 1 της οποίας ορίζει: «Στο άρθρο 8 τροποποιείται το σημείο β) της υποπαρ. 1 παρ.Α. και συγκεκριμένα τα εισοδηματικά κριτήρια επιλεξιμότητας για τη λήψη μειωμένης αξίας τοποθέτησης για τις δομές Α1, Α2, Β1, και Β2 αυξάνονται ανά κατηγορία κατά ποσό 2.000 ευρώ για οικογένειες έως πέντε (5) παιδιά και για οικογένειες από (6) παιδιά και άνω αυξάνονται κατά ποσό 3.000 ευρώ ανά παιδί...».

Επιπλέον στην παρ. Β. του ίδιου άρθρου αναφέρεται «... Αξίες τοποθέτησης για την κατηγορία Γ και Δ που χορηγήθηκαν κατά τον (α) κύκλο και πρώτη πρόσκληση του προγράμματος (2025-2026) πλέον του προϋπολογισμού του άρθρου 13 και των όρων του παρόντος καλύπτονται από πόρους του τακτικού προϋπολογισμού του ΥΚΟΙΣΟ.»

Σε ό,τι αφορά παιδιά που διαβιούν σε μονογονεϊκές, πολύτεκνες και τρίτεκνες οικογένειες, προβλέπεται ενισχυμένη μοριοδότηση για την ένταξή τους στο πρόγραμμα, σύμφωνα με το άρθρο 8 της προαναφερθείσας Κοινής Υπουργικής Απόφασης. Προς εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, εκδόθηκε η Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος με αριθμό πρωτοκόλλου 30771 και ημερομηνία 30.10.2025 (ΑΔΑ: 93Λ6465ΖΩ5-ΕΛ2).

5. Κρατικό Κατασκηνωτικό Πρόγραμμα

Στο πλαίσιο του Κρατικού Κατασκηνωτικού προγράμματος για τη φιλοξενία παιδιών, οικογενειών, ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες, με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, λειτουργούν Παιδικές Εξοχές του Κρατικού Προγράμματος, βάσει των διατάξεων του ν. 749/1948 (ΦΕΚ Α' 200), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα. Η συμμετοχή των τέκνων των πολύτεκνων και τρίτεκνων οικογενειών στις Παιδικές Εξοχές του Κρατικού Προγράμματος είναι δωρεάν, απαλλασσόμενη από την καταβολή οποιουδήποτε ποσού συμμετοχής.

6. Πρόγραμμα Δημογραφικής Ανάπτυξης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 5178/2025 (Α'22), θεσπίστηκε το «Πρόγραμμα Δημογραφικής Ανάπτυξης». Το πρόγραμμα αυτό έχει ως σκοπό την παροχή οικονομικής ενίσχυσης σε μονοπρόσωπα ή πολυπρόσωπα νοικοκυριά που μεταφέρουν την κύρια κατοικία και το κέντρο των βιοτικών τους δραστηριοτήτων από Δήμους ή Δημοτικές Ενότητες της Επικράτειας, οι οποίοι προσδιορίζονται με απόφαση της παραγράφου 9, προς τους Δήμους Σουφλίου, Διδυμοτείχου και Ορεστιάδας της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Η χρηματική αυτή ενίσχυση διαμορφώνεται ως εξής:

α) δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ, σε περίπτωση εγκατάστασης της δικαιούχου μονάδας σε οικισμό με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους, βάσει της τελευταίας απογραφής, και

β) έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ, εάν η εγκατάσταση πραγματοποιείται σε οικισμό με πληθυσμό άνω των πεντακοσίων (500) κατοίκων, σύμφωνα με την ίδια απογραφή.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται προσαύξηση χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε ανήλικο μέλος του νοικοκυριού, με ανώτατο συνολικό όριο ενίσχυσης τα δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ανά νοικοκυριό. Η ενίσχυση χορηγείται σε δύο (2) ίσες δόσεις. Η πρώτη καταβάλλεται με την έγκριση της αίτησης και η δεύτερη μετά την παρέλευση ενός έτους μόνιμης διαμονής στους Δήμους μετεγκατάστασης.

Σε εφαρμογή της παραγράφου 9 του άρθρου 32 του ν. 5178/2025, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 10557/2025 (Β'3803) Κοινή Υπουργική Απόφαση, με τίτλο «Καθορισμός της διαδικασίας υλοποίησης του Προγράμματος Δημογραφικής Ανάπτυξης στους Δήμους Σουφλίου, Διδυμοτείχου και Ορεστιάδας της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης».

Η εξουσιοδοτική διάταξη της παραγράφου 9 του άρθρου 32 του ν. 5178/2025 παρέχει τη δυνατότητα ένταξης επιπρόσθετων δήμων και δημοτικών ενοτήτων της χώρας ως περιοχών μετεγκατάστασης, πέραν των αρχικώς καθορισμένων. Η επιλογή αυτή βασίζεται, μεταξύ άλλων, σε πληθυσμιακά και δημογραφικά κριτήρια της τελευταίας απογραφής, καθώς και σε αναπτυξιακά δεδομένα.

Υπογραμμίζεται ότι η συνεισφορά του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των δημογραφικών αναγκών, όπως και όπου αυτές ανακύπτουν, εντάσσοντας στο πρόγραμμα ως Δήμους και Δημοτικές Ενότητες Μετεγκατάστασης και άλλες περιοχές της χώρας, που

έχουν τα χαρακτηριστικά των ως άνω περιοχών.

Προς το σκοπό αυτό βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας νομοθετική πρωτοβουλία με σκοπό την επέκταση – διεύρυνση του προγράμματος σε νέες παραμεθόριες περιοχές. Συγκεκριμένα σχεδιάζονται οι κάτωθι τροποποιήσεις στο πρόγραμμα:

- Κατάργηση υποχρέωσης εργασίας στον δήμο μετεγκατάστασης – δυνατότητα συμμετοχής μόνο με την απόδειξη της κατοικίας, επομένως επέκταση σε τηλεργαζομένους, συνταξιούχους, ανέργους κλπ.
- Δυνατότητα συμμετοχής κατοίκων του εξωτερικού – κίνητρο για επαναπατρισμό Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό.
- Δυνατότητα συμμετοχής σε απόφοιτους πανεπιστημίων των δήμων μετεγκατάστασης που παραμένουν εκεί.
- Καταβολή οικονομικής ενίσχυσης ποσού 10.000€ σε όλους τους συμμετέχοντες, ανεξαρτήτως πληθυσμού του οικισμού μετεγκατάστασης.
- Δυνατότητα Προκαταβολής της πρώτης δόσης ενίσχυσης ως έξοδο μετακίνησης.
- Με μεταβατικές διατάξεις θα εφαρμοστούν οι νέες ρυθμίσεις και στις αιτήσεις που έχουν ήδη κατατεθεί, και θα προσαρμοστούν οι μέχρι τώρα καταβληθείσες ενισχύσεις στο ποσό των 10.000€.
- Στη συνέχεια, με τη νέα ΚΥΑ που θα εκδοθεί θα γίνει και χωρική επέκταση του Προγράμματος σε Δήμους και Δημοτικές Ενότητες των Περιφερειακών Ενοτήτων Δράμας, Φλώρινας, Κιλκίς, Σερρών, Πέλλας, Καστοριάς, Κοζάνης και Γρεβενών.

Καταληκτικά, αναφορικά με τα στοιχεία υλοποίησης του προγράμματος, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 5649/26-11-2025 έγγραφο του ΟΠΕΚΑ, φορέα υλοποίησης, σας γνωρίζουμε τα εξής: «...Μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί οριστικά 129 αιτήσεις οι οποίες βρίσκονται σε διαδικασία ελέγχου. Διευκρινίζεται ότι, η μετεγκατάσταση των νοικοκυριών δεν πραγματοποιείται μέσω του προγράμματος. Η εν λόγω οικονομική ενίσχυση αποδίδεται, κατόπιν αίτησης, σε νοικοκυριά που έχουν ήδη μετεγκατασταθεί στις συγκεκριμένες περιοχές του Έβρου, μετά την 01.01.2025...»

Ως προς τα λοιπά ερωτήματα, αυτά δεν εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων μας.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

